

Resultaten van een praktisch, speels onderzoek: Knelpunten bij het gebruik van zorgtechnologie

16 oktober 2019

Een practoraat voert onder meer onderzoek uit naar een bepaald onderwerp. In die zin heeft het iets weg van een lectoraat in het HBO of het werk van een hoogleraar op de universiteit. Een practoraat is echter georganiseerd als onderdeel van een MBO-instelling. “Het onderzoek komt direct voort uit de praktijk en richt zich op toepasbare kennis en het oplossen van praktische vraagstukken”, aldus Sjors Groeneveld. “Uiteindelijk moet zowel de praktijk als het onderwijs dat opleidt voor die praktijk er baat bij hebben.”

De doelstelling van het practoraat Tech@doptie is (toekomstige) medewerkers in zorg, welzijn en techniek voorbereiden om te kunnen werken in een constant veranderende zorgomgeving waarin steeds meer technologie aanwezig is.

Haal Zora uit de kast

Het afgelopen jaar hielden Sjors en de docent-onderzoekers binnen het practoraat zich bezig met onderzoek naar de adoptie van zorgtechnologie. “De organisaties betrokken bij het practoraat gaven aan dat zij merken dat er steeds meer technologie in het werk van zorg- en

welzijnsprofessionals komt. De vraag is alleen: hoe hiermee om te gaan? Als wij een dag mochten meelopen in de zorg, kwamen we technologie op plekken tegen waar je die niet direct zou verwachten. Soms nog in de verpakking, vaak ongebruikt. Voor ons is het interessant om erachter te komen waarom dat zo is. Waarom wordt de technologie (nog) niet gebruikt?"

Om daar achter te komen, wilden de onderzoekers met zorg- en welzijnsmedewerkers zelf in gesprek. Wie kan beter vertellen waar zij behoefte aan hebben? In de eerste ronde van het onderzoek besloten vijf organisaties mee te werken. Drie ouderenzorgorganisaties, één organisatie in de gehandicaptenzorg en één organisatie voor de geestelijke gezondheidszorg.

Dat onderzoek vond niet op de standaardmanier plaats. Om een goed beeld te krijgen, wilden de onderzoekers een diverse groep medewerkers spreken, zonder dat het van de medewerkers een te grote tijdsinvestering zou vragen. Daarom besloten ze een spel te maken dat met meerdere mensen tegelijk gespeeld kan worden: het Techadoptiespel.

"Het spel is heel simpel," vertelt Groeneveld. "Het is een houten bord met acht lege plekken erop. Daar horen 40 kaartjes bij. Op die kaartjes staan competenties (kennis, vaardigheden, attitude) rondom het kunnen omgaan met technologie. Deelnemers moeten uit de 40 kaartjes de acht belangrijkste competenties kiezen. Die competenties hebben wij met organisaties in het practoraat samen ontwikkeld. Zo hoopten we in gesprek te raken met medewerkers om erachter te komen wat er volgens hen van belang is rondom het werken met technologie."

In januari 2019 is begonnen met het spel. Tot en met mei hebben 250 medewerkers meegespeeld. Groeneveld: "We merkten al snel dat het niet zoveel uitmaakt welke acht competenties de deelnemers kiezen. Het gesprek daarover, dat is erg belangrijk. Welke argumenten en welke overwegingen hebben ze? Bij het analyseren van de circa 40 speelsessies bleek al snel dat er thema's waren die elke keer terugkwamen."

We zien technologie op plekken waar je dit niet direct verwacht

Uiteindelijk werden zes thema's herkend: kwaliteit van zorg, tijd, angst, professionalisering, ondersteuning, contextnuance. De thema's zijn vervolgens met de deelnemende organisaties besproken die aangaven dat dit voor hen herkenbaar was.

Onzekerheid over de eigen professie

Wat Groeneveld opviel tijdens het onderzoek, was dat meerdere medewerkers aangaven dat de nieuwe technologie invloed had op hoe ze zichzelf zagen als medewerker. "Ze gaven aan te gaan twijfelen aan hun kunde als zorg- of welzijnsmedewerker.

Een voorbeeld: 'Er worden digitale vaardigheden van mij gevraagd die ik niet onder de knie heb.

Ik kan goed zorg verlenen. Ik ben een goede zorgprofessional maar er komt nu een onderdeel bij waar ik niet voor gekozen heb maar wat wel van mij verwacht wordt'. Soms gaven medewerkers aan zich daardoor af te vragen of de zorg nog wel de omgeving is waarin ze werkzaam willen zijn.

Technologie in zorg & welzijn

Een onderzoek naar de wensen en behoeften van zorg- en welzijnsmedewerkers.

Zorg en technologie: we horen en lezen er veel over. Termen als robotica, domotica en zorg op afstand worden steeds meer gemeengoed in de zorg. Maar wat betekent dit voor de zorg- en welzijnsmedewerker zelf?

Om die vraag te beantwoorden is het practoraat Tech@doptie, aan de hand van het Tech@doptie spel, het gesprek aangegaan met ruim 250 medewerkers. Uit deze gesprekken komen zes thema's naar voren die een rol spelen in het werken met (zorg) technologie.

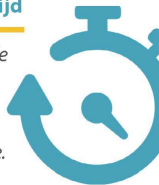
Kwaliteit van zorg

Technologie mag geen vervanging zijn van zorg, het moet echt een aanvulling zijn.

Tijd

Je kunt bij ons niet eventjes uit de zorg om te leren, de tijd is gewoon beperkt.

Ik zit al 40 jaar in het vak, ga ik daar de tijd aan besteden. Ben ik straks met de VUT en dan heb ik het onder de knie.

Angst

Technologie is leuk en interessant, maar ik snap het vaak niet. Dat maakt dat ik er een beetje bang voor ben.

Ik hoorde van alle nieuwe ontwikkelingen en toen dacht ik: oh jee daar gaat mijn baan.

Professionalisering

Je weet niet eens wat er is, dus hoe weet je dan voor wie je het in kan zetten? En ik wil het kunnen uitproberen om te zien of het werkt voor ons en onze cliënten.

Ondersteuning

Ik wil iemand in mijn team kennen die op hoogte is van het gebruik van zorgtechnologie, zodat ik kan overleggen als ik er niet uit kom.

Contextnuance

Wat vooral heel fijn is als je zelf het gevoel hebt wij kiezen ervoor om dat bij die persoon te gebruiken en niet wij krijgen van de 'organisatie' te horen dat het moet.

Tijd om hier iets mee te doen! Op basis van de uitkomsten zijn een drietal rollen omschreven: Teamlid, Voorloper technologie en Organisatie. In de rollen staat omschreven wat zij idealiter kennen, kunnen en willen om succesvol met technologie te werken.

Aansluitend hierop is een leerarrangement ontworpen om aan de hand van praktische activiteiten iedere zorg- en welzijnsmedewerker te ondersteunen om samen met het team met technologie te werken. Dat doen we door met medewerkers van verschillende zorg- en welzijnsorganisaties samen met elkaar te delen, te leren en te experimenteren.

Groeneveld vervolgt: "Wat ook heel veel en vaak terugkwam, is dat de technologie nog zo leuk, efficiënt en effectief kan zijn, maar dat het niet gebruikt wordt als het niet bijdraagt aan de kwaliteit van zorg. Die kwaliteit stond overal voorop. Dat is een heel mooi uitgangspunt dat ook een enorme kans met zich meebrengt. Medewerkers gaven duidelijk aan dat ze zelf graag betrokken willen worden bij de keuze voor zorgtechnologie, zodat het echt bij hun cliënten of patiënten past."